יא א מיי׳ פ״ב מהלכות

יב ב מיי׳ פ״ה מהנכות מאכלות אסורות הלי יב מייי מייד

סמג לאוין קלו טוש"ע י"ד

סי' יד סעיף ה: יג ג מיי' פ"א מהלכות

מוסף רש"י

הוציא עובר את ידו בין

סימן לסימן מהו. סימן ראשון נשחט להתיר ולטהרה

תורה אור השלם

ו. וכל בהמה מפרסת יי דְּיָּרֶ דְּיֵבֶּיְ פַּרְסָה וְשׁסַעֵת שֶׁסַע שְׁנֵּי פָּרְסוֹת מַעֲלַת גֵּרָה בַּבְּהֵמְה אתה תאבלה: דברים יד ו

הגהות הב"ח

(א) גמ' דתון נוהג בשליל כל"ל ותיבות גיד הנשה נמחק: (ב) תום' ד"ה א"ד וכו' לאו ותיבות איסורי אמרינן נמחק:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' אי לר' יהודה איסור יוצא איכא איסור וכו׳. נ״ב ר"ל תרווייהו ליתנהו דליכא איסור חלב לר"י אבל איסור דם איכא וכדתנן לקמן דף ע"ד ע"א קורעו ומוליא את דמו ויעוש"ה בגמרא א"ו כדאמרן וזה שדקדק רש"י בד"ה ואי כר' יהודה וכו' איסור חלב ליכא עכ"ל ודוק ורצה רש"י לפרש אליבא דהלכתא כר' יוחנן שם ע"ד ע"ב דאף המתיר בחלבו אוסר : כדמו

רבינו גרשום וה הכלל דבר שגופו אסוו כלומר כתחלה תנז חותד מן העובר שבמעיה מותר באכילה כל האבר והעובר למה לי למיתני שאינה גופה מותר לאו לאייתויי כי האי גוונא דכה"ג [דיצא מחותר] וקתני מותר: ותיבעי מחוזון דוקוני מחוז דוזיבעי לך קדשים קלים בירושלים כלומר פרה של שלמים שמקשה לילד שהוציא עובר את ידו אם האבר מותר אם לאו: מי מצטרף סימן . שני לסימן ראשון ודמי ואעפ״כ שאין מותר באכילה טהור מידי נבלה דשחיטת טחוו מידי נבלה השהיטת אמו מטהרתו אי לאו: ק"ו אם הועיל לו סימן שני לסימן ראשון כלומר בלא יוצא שחיטת אמו מטהרתו באכילה לרבנן . כדחזינן במתניתין לא יועיל לו לטהרה מידי נבלה ביצא: מהו לחוש לזרעו. כלומר הוציא טורר אח ידו והחזיר ווציא עובו את ידו החדיר ושחט אמו דאמרינן אבר עצמו אסור והוציאוהו חי והוליד רהמה אחרת מהו אסור משום יוצא כך אברו של זרטו יהא אמור את הימיז דאמר רב משרשיא לדברי האומר חוששין לזרע האב דחוששין לזרע האב בפרק , אותו ואת כנו: כז פקועה פקועה ניתר בשחיטת אמו . אפי׳ גדול וסימנין שלו קנה אב גרוי זס מנין וגרגרת אין חשובין סימנין אלא כבשר הן חשובין וולד שלו מצד אמו צריך שחיטה דאמו בהמה מעלייתא היא

א) לעיל לב:, ב) לקתן עה:, זה הכלל. משנתינו היא: דבר שאינו גופה. אלא מן העובר ונמלא ל) לפיל לבי, כ) לקומן עם... ג) [צייל דמניא], ד) (חולין פט) [חוספתא רפ"ז לקמן עד: צב:], כ) ממורה י., 1) נדה בתוכה מותר: לחמויי מחי. אי חותך מן העובר תנח ליה אלא לאו לאתויי כה"ג דנשאר מיעוט העובר בפנים ורובו ילא מחותך: לאחויי כג:, ז) עי׳ מהר״ם מ״ש כאן קלוט. אפי׳ הנמלא שלם במעי פרה: הוליא עובר. של שלמים את נדנרי רש"י, ה) [דף סח:], ט) [רש"ל], י) רש"ל, ידו בשעת שחיטת אמו בעזרה: מהו. להיות לו חומת העזרה מחיצה להתירו בשחיטת האם: ותבעי לך קדשים

והכניסוה לעזרה ושחטוה ותבעי לך

סימן ראשון שבא לו לטהר ולהתיר

שחיטה לא בזו ולא בזו לא חועיל

לאבר לטהרו מידי נבלה: מהו לחוש

לורעו. של עובר זה שהוליא ידו

ונשחטה אמו והוליאוהו חי וגדל ובא

על הבהמה והוליד מהו שיאסר אבר

כיולא בו הכולד ממכו: אפי׳ בן פקועה

דעלמה. שלה הוליה את ידו וגדל

והוליד נמי אסור כל הולד: דאמר רב

משרשיה לדברי החומר חוששיו לורע

האב. חנניא הוא באותו ואת בנו (לקמן

עק:): אין לו סקנה. שמלד אביו אין

טעון שחיטה כדתנן במתני' (שם דף עד.)

וחכ"א שחיטת אמו מטהרתו ומלד אמו

טעון שחיטה וסימניו אינן סימנין דהא

פלגיה כשחוטין דמו ואי נמי ה"ל בר

סימן א' ובהמה לריכה רוב שנים: אבן

פקועה דכוומיה. דאין ש [הולד] טעון

שחיטה אלא משום חד אבר וההוא אבר

לא מישתרי בשחיטה דלאו שחיטה היא

זה הכלל דבר שגופה אסור ושאינה גופה קלים בירושלים. יי כגון עובר שלמים שהוליא את ידו בירושלים והחזירה אליבא דמ"ד יש לידה לאברים ולא מהניא חזרה מי מהניא ליה חומה דלא ליהוי בשר בשדה דהא חומת העיר הויא מחיצה לקדשים קלים וליכא לאוקמא בשוחט שלמים בירושלים והוליה העובר הת ידו לחוך דה"כ הף הבהמה אסורה משום שוחט הדשים בחוך: אמו הוא. ולא חומה: מי מצערף סימן ראשון לסימן שני גרסינן. והכי מיבעי ליה סימן ראשון כשנשחטה בעוד אבר זה בתוכה היה בא להתיר אף באכילה ומשיצא אין חתיכת סימן שני בא על אבר זה אלא לטהרו מידי נבלה כדאמרן לעילח וחכ"א מגע טרפה שחוטה מי מלטרף עם זה שאינו בא אלא לטהר להועילו מיהא לטהר הואיל ושניהם שוין בכך: או. דלמא כיון דיש חילוק ביניהם לא מלטרף ראשון שהוא נשחט לשני דברים עם השני שאינו אלא לטהרו מידי נבלה ואין כאן שחיטה שלמה לטהרו: אם מלטרף סימן ראשון לשני להתיר באכילה. כל העובר והבהמה ולא אמרינן שחיטה חלוקה היא ואין

מותר שאין גופה לאתויי מאי לאו לאתויי כה"ג לא לאתויי קלום במעי פרה ואליבא דרבי שמעון דאע"ג דאמר רבי שמעון קלום בן פרה אסור הני מילי היכא דיצא לאויר העולם אבל במעי אמו שרי בעי רב חנניא הוציא עובר את ידו בעזרה מהו מגו דהוי מחיצה לגבי קדשים הוי נמי לגבי דהאי או דלמא לגב'י דהאי לאו מחיצה היא דמחיצת עובר אמו היא אמר ליה אביי ותבעי לך קדשים קלים בירושלים קדשים קלים בירושלים מאי מעמא לא קא מיבעיא לד דמחיצת עובר אמו הוא הכא נמי מחיצת עובר אמו הוא ¢בעי אילפא הוציא עובר את ידו בין סימן לסימן מהו מי מצמרף סימן ראשון לסימן שני למהריה מידי נבלה או לא אמר רבא אק"ו אם הועיל לו סימן ראשון לסימן שני להתירו באכילה לא יועיל לו למהריה מידי גבלה בעי ר' ירמיה מהו לחוש לזרעו היכי דמי אילימא

דוקא פריך דאסר ליה כשיצא לאויר

דאזל אבהמה מעלייתא מאי איריא האי העולס כדפרישית לעיל:
האית ביה איםור יוצא אפילו בן פקועה סמכר האים רב משרשיא לדברי האומר חוששין לזרע האב בן פקועה הבא על בהמה מעלייתא הולד אין לו תקנה לא צריכא ראזל אבן פקועה דכוותיה מאי אבר מוליד אבר וחתיך ליה ושרי או דלמא מבלבל זרעיה הדר אמר פשימא דמבלבל זרעיה דא"כ סומא יולד סומא וקימע יולד קיטע אלא פשיטא דמבלבל זרעיה והכי קמיבעיא לן בהמה בעלמא לאו מכח חלב ודם קאתיא ושריא הכא נמי לא שנא או דלמא תרי איסורי אמרינן תלתא לא אמרינן ולמאן אי לרבי מאיר איסור חלב ודם איכא איסור יוצא ליכא או לרבי יהודה איסור יוצא איכא איסור חלב (ודם ליכא ידתנן שי גיד הגשה נוְהַגְּ בשָּלִיל וחלבו אָסור ִדברי רבי רבי ודם ליכא ידתנן שי גיד הגשה נוְהַגְּ מאיר רבי יהודה אומר אין נוהג בשליל וחלבו מותר אלא כל מכח לא אמרינן דשרי והכי קמיבעיא לן מהו לגמוע את חלבו חלב דעלמא לא כאבר מן החי דמי ושרי האי גמי ל"ש או דלמא התם אית ליה תקנתא לאיסוריה בשחימה הכא ילית ליה תקנתא לאיסוריה בשחימה תיקו: חותך מעובר וכו': מגלן דכתיב יוכל בהמה מפרסת פרסה וגו' בהמה בבהמה לרבות את הולד אלא מעתה ימירו בו אלמה סיתנו אין ממיריו לא אברין בעוברין ולא עוברין באברין ולא אברין ועוברין בשלמין ולא שלמין בהן אלא אמר קרא יוכל בהמה לרבות את הולד אי הכי אפילו חותך מן המחול ומן הכליות גמי אלמה תגן חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה מן המחול ומן הכליות אסור באכילה אמר קרא אותה שלמה ולא חסרה אלא מעתה השוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה תשתרי אלמה יאמר רבי יוחנן יהשוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה אסור באכילה

בעינא יןוחתך ליה האי אבר ושרין: מכלבל זרעיה. ומימסר כל הולד משום אותו אבר ואליבא דחנניא קבעי לה: לאו מכח חלב ודם. של אבוה קאתי שאף החלב והדם הולידו: <mark>סרי איסורי</mark> אמרינן. דשרי אבל חלב ודם ויוצא לא: **ולמאן.** איכא חלחא: א**י לר"מ.** דאמר איסור חלב נוהג בשליל כדלקמן: <mark>איסור חלב ודם איכא איסור</mark> יואא ליכא. דהא לר"מ אפי" מה שבפנים טעון שחיטה כדקתני מתניתין (שם) ומלא בה בן משעה חי טעון שחיטה הלכך ה"ל כשאר בהמה: ואי כר׳ יהודה. בר פלוגמיה דאמר אין טעון שחיטה מה שבפנים ואיכא איסור יוצא שאין לו היתר איסור חלב ליכא: נוהג בשליל. גיד הנשה וחלבו של שליל אסור: אלא. הא לא המיבעיא ליה דכל מכח לא אמרינן דליחסר משום שבא מכח איסור: את חלבו. אם נהבה היא וילדה והרי היא חולבת חלבה מהו באכילה והיינו לזרעו דקאמר שאין החלב בא עד שחלד: בהמה בבהמה. שדיא בהמה דרישא אבהמה דסיפא ודרוש הכי בהמה הנמצאת בבהמה תאכלו: אלא מעסה. הואיל ושליל קרוי בהמה: ימירו. אם הביא בהמת חולין אצל בהמת קדשים מעוברת ואמר הרי זו תמורת עובר של זו תהא תמורה דהא גבי תמורה בהמה כחיב (ויקרא כז) ואם המר ימיר בהמה בבהמה: אין ממירין. כלומר אם המיר אין מומר דכל ממירין דתמורה דיעבד הוא כדאמרן בשמעתא קמייתא דפרקא קמא (לעיל ב.) : **לא אברין בעוברין.** אבר בהמת חולין זו תמורה תחת עובר בהמת קדשים זו: **ולא עוברין באברין.** עובר בהמת חולין זו תמורה ברגלה של בהמת קדשים זו: **ולא עובר ואבר בשלמים.** אלמא לאו בהמה מיקרו: **אלא.** לאו מבהמה נפקא אלא מכל נפקא והכי דריש כל מפרסת פרסה בבהמה תאכלו כלומר כל אשר תמנא בבהמה אכול: **אותה סאכלו נשהיא שלמה**. אכול כל הנמצא בסוכה אבל כשהיא חסרה שהנמצא בחוכה מגופה הוא שנחסר ממנה לא מאכל הנמצא: אלא מעסה. דדרשת כל בבהמה:

> והוא אין לו סימנין לשחוט לפיכך אין לו תקנה לולד. לא צריכא דאזל אבן פקועה דכוותיה כלומר והוליד ולד דהוא יש לו תקנה דאין צריך שחיטה לא מצד האם ולא מצד האב: מאי אבר אבר מוליד. כלומר מי אמרינן אותו אבר שיצא אין מוליד אלא אבר דכוותיה אם ימין אם שמאל שמאל וחתיך ושדי ליה מן הולד שהוליד או דילמא מיבלבל זרעיה ואסור כוליה דאותו אבר פשיט איסוריה בכל הגוף: בהמה בעלמא לאו מכח בשר ודם קאתי. כלומר מה בהמות שבעולם אינם באות אלא מכח איסורא שיש לאב של ולד חלב ודם ובא מכח חלב ודם ואעפ״כ שרי הולד הכא נמי אע״ג דמכח יוצא קאתי שרי הולד או דילמא תרי איסורי אמרינן כלומר מכח חלב ודם שרינן אבל חלב ודם ויוצא לא שרינן: ולמאן אי לר׳ מאיר איסור חלב ודם כו' כלומר דהוא משוי בן פקועה כילוד [הא ס״ל] מצא בה בן ט׳ חי טעון שחיטה ולדבריו אסור חלב ודם איכא כשאר בהמות איסור יוצא ליכא דאע"ג דהוציא ידו לא חיישינן דלא חשוב יוצא ממחיצתו: אי לר' יהודה איסור יוצא איכא כלומר

אמרינן דאיכא נמי איסור גיד הנשה: מאכלות אסורות הלי ז תלתא לא אמרינן. תימה מאי ממג לאוין קלב טוש"ע י"ד סיי יג סעיף ה: קמיבעיא ליה והא קי"ל

םמ.

(לעיל דף נח.) דוה וזה גורם מותר: אלמה א"ר יוחנן השוחם בהמה

בחל אבר: אן דלמא תרי איםורי

אמריגן. לאו דוקא תרי (כ) איסורי

ותבעי לך קדשים קלים בירושלים. רג חנניא הוה מיבעי ליה

קדשים קלים ומיהו בנולד כולו בעזרה לא קא מיבעי ליה דפשיטא

לטעון שחיטה: דאתא אבן פקועה דבוותיה. שיש בו איסור יולא

בעורה משום דחשיבה מחילה יותר אפי׳ לענין שחיטת

ומצא בה דמות יונה אסור באכילה בעינן פרסות וליכא. נראה דוקא נקט דמות יונה שהוא אסור גם כשיצה לחויר העולם לפי שחינו מתקיים אבל מלא בה בהמה גמורה שראוי להיות מותר ורגליה רגלי יונה או שאין לה רגלים כלל מותרת דלא ממעט ר' יוחנן מידי שראוי להיות מותר כשינא לאויר העולם דההיא חשיב כמפרים פרסה להיות ניתר בשחיטת אמו כמו שחשוב כמפרים פרסה כשינא לאויר העולם דלא על חנם תפס ר' יוחנן דמות יונה ולא נקט עובר שרגליו דמות יונה או עובר שאין לו רגלים וכי פריך קלוט במעי אמו ליתסר אליבא דרבי שמעון

יסימן שני לח ניו במו מבר חלח לטהר (לעיד לב:). לזרע האב. חננים הום בחומו ואת בנו דקאמר נוהג בוכרים (לקמן עה:). אין לו תקנה. שהרי הוא כמי שאין לו אלא סימן אחד מלד אמו, שהסימן השני שחוט ועומד הוא, שאין שחיטה נוהגת בו, ובהמה בחד סימן לא מתכשרה. והאי סימנא בתרא לא מלטרף לקמא, שאין לך שהייה גדולה מזו, שהראשון שמוט משנולד (לקחו נוה:) נוהג בשליל. כן משעה חי הנמצא בכהמה (לקמן צ:). לא אברין בעוברין. מבריס דחולין בעוברין דהקדש, שמס מהא רגל בהמה זו תמורת עובר הקדש שבמעי בהמה זו אין הקדושה חלה על האבר (תמורה י.). ולא עוברין באברין. שאם אמר הרי עובר שבמעי בהמת חולין זו תמורת רגל בהמת קדש זו אין העובר קודש (שם). ולא אברין ועוברין. דחולין נשלימים דקדש (שם). ולא שלמין. דחולין נחברין ועוברין לקלש (שם).

רבינו גרשום (המשך) לר׳ יהודה דאמר עובר ירד

מחיצת עובר אמו הוא לדבריו איסור יוצא איכא איסור חלב ליכא דחלבו אין חשוב חלב דאינו חשוב . בהמה (על הכל) וכללן: והכי קא מיבעיא ליה מהו לגמוע את חלבו כלומר מה דבעא מהו לחוש לזרעו לא בעי לענין ולד שיוצא ממנו אלא כי קא מבעיא ליה מהו לגמוע חלבו דחלב חשוב אבר מן החי דמי ושרי האי נמי לא שניה או דילמא התם אית ליה תקנתא לאיסורא בשחיטה דאבר מן החי לכי שחיט ליה הוי מוחר: הרא בשחיטה דאיסור יוצא לית ---ליה תקנתא בשחיטה: חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה. כלומר העובר מותר ומה שנחתך ממנו מנא לן דכתיב כל בהמה מפרסת פרסה כלומר בבהמה לרבות את הולד ומה שנחתך ממנו בבהמה שאנו דורשין תחלה וסוף וכל בהמה מעלת גרה בבהמה: אלא מעתה ימירו בו כלומר השתא דקרית להו ממנו ימירו בו דכתיב אם המר ימיר בהמה בבהמה

אברין כו' כלומר לא אברין דבהמת קדשים בעוברין דחולין ולא עוברין דקדשים באברין דבהמת חולין ולא אברין ועוברין בשלמים ולא שלמים באברין ועוברין. כלומר אם היתה בהמת קדשים מעוברת ונחתך מן העובר שבמעיה ורצה להמיר אותר עובר חסר העובר והאבר שנחתך ממנו בשלימין עוברין דחולין אין יכול להמיר ולא עוברין שלימים דקדשים בעובר חסר ובמה שנחתך ממנו לפי שאין חשוב בהמה על הכל: אלא אמר קרא כל בבהמה לרבות את הולד. כלומר לא תימא בהמה בבהמה דאינו חשוב בהמה האבר ועובר אלא אימא כל בבהמה לרבות את הולד והכי קא דרשינן כל בבהמה תאכלו: אי הכי אפי חותך כן הטחול בלובר אפי חותך מן הטחול ומן הכליות של בהמה () הוא ובהכה מותר באכילה אלמה תנן מן הכי אפי חותך כן הטחול. כלומר אפי חותך מן הטחול ומן הכליות של בהמה () הוא ובהמה מותר באכילה אלא מעתה השוחט את הבהמה הטחול ומן הכליות אסור באכילה כלומר הבהמה () והטחול והכליות הכל אסור באכילה: אלא מעתה השוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה תישתרי. השתא דאמרת כל בבהמה תאכלו מצא בה דמות יונה תישתרי: